

ZARZĄDZENIE NR.....⁹
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W WARSZAWIE

z dnia¹⁹ ^{maja}..... 2021 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Podjabłońskie

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55, 471 i 1378) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się, na okres 5 lat, zadania ochronne dla rezerwatu przyrody Podjabłońskie, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. Identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 3. 1. Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, określa załącznik nr 2 do zarządzenia.

2. Lokalizację działań ochronnych, o których mowa w ust. 1, określa załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 4. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 5. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierza się Regionalnemu Konserwatorowi Przyrody.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Warszawie

Arkadiusz Siembida

Załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr.....**9**.....

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie

z dnia.....**19 maja**..... 2021 r.

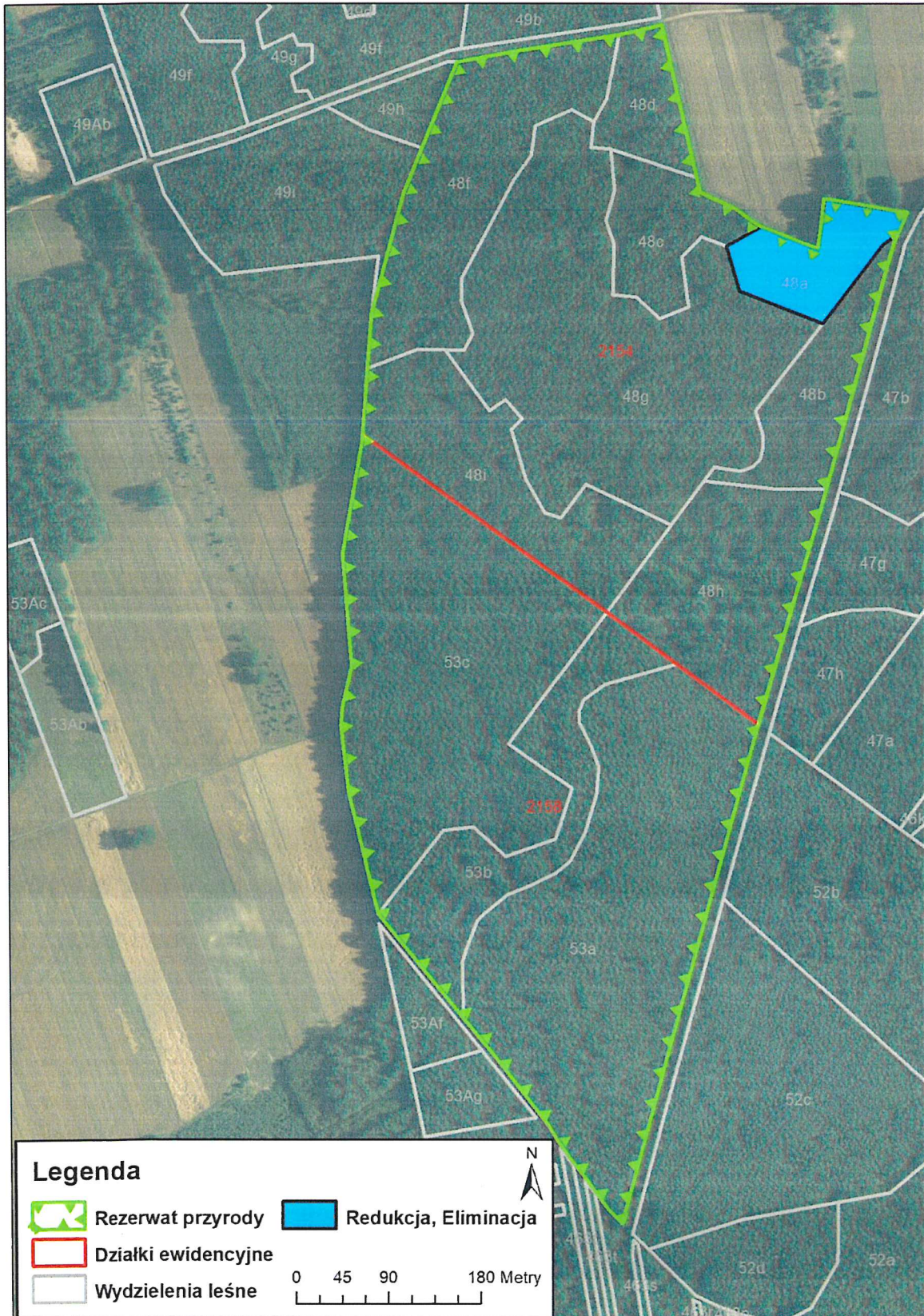
Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych oraz sposobów eliminacji lub ograniczenia tych zagrożeń i ich skutków

Identyfikacja i ocena zagrożenia	Rodzaj zagrożenia	Sposób eliminacji zagrożenia lub jego ograniczenia oraz jego skutków
Zacienianie dolnych warstw drzewostanu przez nadmierne zwarcie drzew i krzewów, doprowadzające do zaniku stanowisk gatunków ciepłolubnych, charakterystycznych dla świetlistych dąbrów oraz przekształcające to siedlisko w kierunku siedliska grądowego.	Wewnętrzne Zewnętrzne Istniejące	Rozrzędzanie nadmiernego zwarcia górnych i dolnych warstw drzewostanu. Monitorowanie stanu zachowania siedliska.
Zacienianie dolnych warstw drzewostanu przez naturalne odnowienia, w szczególności odrosty wyciętych drzew i krzewów, doprowadzające do zaniku stanowisk gatunków ciepłolubnych, charakterystycznych dla świetlistych dąbrów oraz przekształcające to siedlisko w kierunku siedliska grądowego.	Wewnętrzne Potencjalne	Wycinanie i wykaszanie odnowień, w szczególności odrostów wyciętych drzew i krzewów.

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań

Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja Zadań ochronnych			
		Powiat	Gmina	Numer działki ewidencyjnej	Numer wydzielenia leśnego
<p>Redukcja – działanie ochronne obejmujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) indywidualne wyznaczanie i usuwanie rosnących w podszycie drzewostanu ekspansywnych gatunków roślin, w szczególności graba i leszczyny, zacięniających dno lasu, wraz z wywiezieniem pozyskanej masy poza teren rezerwatu; 2) usuwanie pojawiających się odrostów i odnowień po wyciętych drzewach i krzewach; 3) monitorowanie skuteczności realizacji działań z zakresu ochrony czynnej obejmujące ocenę, w stosunku do stanu wyjściowego, stanu zachowania dąbrowy świetlistej. <p>Eliminacja – działanie ochronne obejmujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zapobieganie rozprzestrzenianiu się gatunków obcych poprzez ich usuwanie wraz z wywiezieniem pozyskanej masy poza rezerwat; 2) monitorowanie skuteczności realizacji działań z zakresu ochrony czynnej obejmujące ocenę, w stosunku do stanu wyjściowego, stanu zachowania siedlisk grądowych. 	<p>Na powierzchni 1,09 ha należy zredukować zwarcie podszyciu do poziomu nieprzekraczającego 30 – 40 %.</p> <p>Na powierzchni 1,09 ha należy usunąć 100 % gatunków obcych.</p>	Sokołowski	Ceranów	2154	48a
		Sokołowski	Ceranów	2154	48a

Lokalizacja działań ochronnych

Uzasadnienie

Projekt zadań ochronnych rezerwatu został opracowany na podstawie przepisów art. 22 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Ochrona środowiska przyrodniczego wymaga podejmowania działań w sposób ciągły, szczególnie w przypadku zajścia sytuacji, w której może dojść do pogorszenia stanu wyznaczonego dla rezerwatu celu ochrony. Ustawa o ochronie przyrody przewiduje dla rezerwatów przyrody możliwość sporządzenia projektu zadań ochronnych, które w swoim założeniu mają charakter tymczasowy i zawarta w nich regulacja, w świetle zredagowanych zapisów tego artykułu, odnosi się tylko i wyłącznie do najważniejszych i najbardziej pilnych, z punktu widzenia ochrony przyrody, działań.

Zakres prac zaplanowanych w projekcie zadań ochronnych został dostosowany do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu.

W rezerwacie nie wyznacza się obszarów, na których można wykonywać polowania, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wyznacza się miejsc połowu ryb i innych organizmów wodnych, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 14 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wskazuje się obszarów ochrony ścisłej i krajobrazowej, o której mowa w art. 22 ust. 3 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody. Cały obszar rezerwatu obejmuje się ochroną czynną. Z uwagi na zniekształcenie zbiorowisk roślinnych rezerwatu oraz niezbyt korzystną ich strukturę przestrzenną, nie należy wyznaczać obszarów ochrony ścisłej.

Obszar rezerwatu przyrody pokrywa się powierzchniowo z obszarem Natura 2000 Dąbrowy Ceranowskie PLH140024. Zakres zadań ochronnych rezerwatu przyrody został określony z uwzględnieniem działań ochronnych, uchwalonych dla obszaru Natura 2000 aktem prawa miejscowego w formie zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 17 października 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dąbrowy Ceranowskie PLH140024 (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 8995).

Status prawny rezerwatu został określony rozporządzeniem nr 75 Wojewody Mazowieckiego z dnia 29 lipca 2005 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody pod nazwą "Podjabłońskie" (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 6240). Ustalonym tym aktem prawnym kierunkiem ochrony przyrody, jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych siedlisk przyrodniczych roślin charakterystycznych dla zbiorowisk dąbrowy świetlistej (*Potentillo albae - Quercetum*), w tym wielu prawnie chronionych, rzadkich i ginących gatunków roślin. Taki sposób

sformułowania prawa pozwala przyjąć, że występujące na obszarze rezerwatów gatunki roślin i ich siedliska stanowią jeden z głównych elementów tworzących jego cel ochrony.

Głównym zagrożeniem dla rezerwatu jest zanik siedliska świetlistej dąbrowy, wynikający z naturalnych zmian sukcesyjnych zachodzących w ekosystemach leśnych. Zjawisko to związane jest głównie z dwoma procesami, których wspólnym, łączącym je elementem, jest powstawanie naturalnego odnowienia z drzew znajdujących się w rezerwacie jak i poza jego granicami. Dlatego zjawisko to może być zdefiniowane jako zagrożenie o charakterze zarówno zewnętrznym jak i wewnętrznym. Pierwszym z nich jest grądowanie, czyli zmiana struktury przestrzennej i gatunkowej świetlistej dąbrowy, polegająca na zwiększaniu się zwarcia górnych i środkowych warstw lasu. Szczególnie bujnie rozwijający się podszyt gatunków liściastych oraz postępujące zwieranie się koron drzew z pierwszego i drugiego piętra, powodują znaczne zacienienie dna lasu i w związku z tym zanik gatunków światłoządnych i ciepłolubnych. Drugim elementem wpływającym na cele ochrony rezerwatu jest zaprzestanie tradycyjnego użytkowania dąbrów. W świetle aktualnych danych i teorii naukowych świetlista dąbrowa powstała w efekcie prowadzenia wypasu zwierząt gospodarskich w lasach, co po pierwsze redukowało podrosty drzew i krzewów a po drugie zapewniało stały dopływ diaspor gatunków łąkowych, przenoszonych z łąk do lasów przez zwierzęta. Gospodarowanie w dąbrowach zmierzało również do wytworzenia specyficznego trawiastego runa, co wiązało się z utrzymywaniem niezbyt dużego zwarcia drzewostanu. Zaprzestanie zarówno przerzedzania drzewostanu jak i wypasu sprzyjało zarastaniu otwartego do tej pory dna lasu oraz uniemożliwiło dopływ nasion roślin ciepłolubnych z terenów łąkowych. W chwili obecnej można obserwować recesję zespołu świetlistej dąbrowy z obszaru rezerwatu. Analiza przeprowadzona na potrzeby zadań ochronnych potwierdziła fakt, że na terenie rezerwatu świetlista dąbrowa znajduje się w fazie recesji. Stwierdzono występowanie kilku stosunkowo niewielkich płatów tego zbiorowiska o zniekształconej charakterystyce. Bez wątpliwości stan podstawowego celu ochrony, jakim jest zachowanie świetlistej dąbrowy w rezerwacie, uległ radykalnej zmianie. O ile w dokumentacjach wstępnych przed powołaniem rezerwatu podkreślano obecność świetlistych dąbrów, zajmujących stosunkowo duży obszar rezerwatu, o tyle obecnie zasięg tego zbiorowiska na tym terenie praktycznie się kurczy. Realizacja zadań ochronnych powinna wpłynąć pozytywnie na środowisko przyrodnicze rezerwatu, a zwłaszcza na ustalony dla niego cel ochrony. Zaprojektowane działania ochronne zostały ustalone wyłącznie pod kątem potrzeb ochrony lub odtworzenia siedliska świetlistej dąbrowy wraz z jego odpowiednią strukturą i funkcją. Należy mieć jednak świadomość, że wykonanie zaplanowanych zabiegów wiązać się może z pewnymi zniekształceniami w przebiegu naturalnych lub spontanicznych procesów w rezerwacie. Będzie tak, dlatego że ochrona świetlistej dąbrowy, jako siedliska seminaturalnego, wymaga powstrzymywania procesów naturalnych. Negatywne oddziaływanie może dotyczyć, np.: powstających naturalnie siedlisk grądowych, kosztem

których będzie się odbywała próba odtworzenia areału świetlistej dąbrowy. Może się to odbywać również kosztem niektórych gatunków zasiedlających martwe drewno, którego zasoby, jak to wynika ze wskaźników stanu siedliska, nie powinny być w świetlistej dąbrowie zbyt duże. Zbiorowisko świetlistej dąbrowy, jako wykształcone w wyniku działania ekstensywnej gospodarki pasterskiej w lasach, wymaga bowiem utrzymania tego rodzaju działalności lub jej zamiennika w postaci zabiegów ochrony czynnej. Tymczasem większość rezerwatów powoływanych w latach 80-tych, jako podstawowe zalecenie ochronne podawało: wyeliminowanie gospodarki leśnej i pobierania użytków drzewnych. Oznaczało to w zasadzie ustanowienie ochrony ścisłej na zbiorowiska seminaturalne. Zgodnie z aktualnym stanem wiedzy były to działania prowadzące do recesji siedliska na terenie rezerwatu, co też nastąpiło w przedmiotowym rezerwacie.

Przy takim stanie faktycznym brak zadań ochronnych dla rezerwatu skutkować będzie dezorganizacją i brakiem skuteczności ochrony czynnej siedliska świetlistej dąbrowy. W efekcie będą następowały dalsze zmiany w stanie zbiorowiska świetlistej dąbrowy, która obecnie ustępuje na rzecz innych siedlisk. Brak na czas podjętych, systematycznych działań ochronnych, doprowadzi do zwiększenia zwarcia drzewostanu, w szczególności podszytu a przez to do wyeliminowania wielu gatunków ciepłolubnych i przekształcenia dąbrów w grądy. Zadania ochronne ukierunkowane są w głównej mierze na zachowanie siedliska w obszarze o powierzchni około 1 ha w stanie co najmniej nie pogorszonym. Ponadto, celem działań ochronnych jest poprawa parametru struktury i funkcji siedliska w zakresie składu gatunkowego (eliminacja gatunków niezgodnych ekologicznie z siedliskiem) oraz poprawa warunków świetlnych w runie poprzez redukcję zwarcia podszytu i koron drzew.

Projekt zarządzenia został pozytywnie zaopiniowany przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt zadań ochronnych będzie oddziaływał:

- 1) na Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) na właściciela rezerwatu;
- 3) jako akt prawny wydany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, znoszący, w myśl art. 15 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody, zakazy obowiązujące w rezerwacie w zakresie w nim ustalonym, na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdą w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia nie podlega konsultacjom.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia pociągnie za sobą skutki finansowe dla budżetu państwa w wysokości około 20 000 zł w przeciągu 5 lat obowiązywania zadań ochronnych, które wynikać będą z realizacji działań ochronnych zaprojektowanych w zadaniach ochronnych. Mogą być one finansowane w szczególności ze środków pochodzących z:

- 1) budżetu państwa na zasadach ustalonych przez ustawę o finansach publicznych;
- 2) ubiegania się o pozyskanie środków finansowych z Narodowego lub/i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy w projekcie zarządzenia, z uwagi na ograniczony zakres prac, jak również realizacja ich na przestrzeni 5 lat, nie będą miały znaczącego wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Regulacja objęta przedmiotowym zarządzeniem jest objęta prawem UE. Zarządzenie swym zakresem obejmuje teren objęty ochroną w ramach sieci Natura 2000 specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) na podstawie Dyrektywy Unii Europejskiej 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny Dąbrowy Ceranowskie PLH140024. Projekt zarządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.